

Potenciální škůdce českých peckovin

Tesařík *Aromia bungii* z čeledi Cerambycidae představuje novou hrozbu pro evropské peckoviny a pro jejich pěstitele. Jde o dalšího brouka, který byl kvůli globálnímu obchodování zavlečen do Evropy a který byl vzhledem k své škodlivosti zařazen na seznam karanténních škodlivých organismů (A1 List) Evropské a středozemní organizace pro ochranu rostlin (EPPO).

Bionomie

Podobně jako u tesaříka pižmového, který se v České republice běžně vyskytuje, je i vý-

voj i v jiných hostitelských rostlinách (například topolech), nicméně jako hlavní hostitele lze vnímat rostliny rodu *Prunus* sp., ze kterých nás z hlediska pěst-

terních větvích larvami, což následně vede k snížení výnosů plodů a oslabení stromu. Obecně lze říci, že tesařík *Aromia bungii* napadá spíše zdravé až lehce stresované dřeviny, samička klade začátkem července vajíčka do štěrbin kůry (obr. 3), kde se asi za 8–9 dní z vajíček líhnou larvy (obr. 4). Larvy brouka setrvávají v lýku a dřevě napadeného stromu 2–3 roky (délku vývoje v našich klimatických podmínkách nelze jednoznačně stanovit), v jarním období zahajují žír, asi v polovině dubna, ke kuklení dochází následně v červnu a dospělci se objevují na přelomu července a srpna. Výletový otvor vykousaný dospělými brouky v dolní části kmene nebo větvi je přibližně 12 mm velký (obr. 5) a dobrým poznávacím znamením je i dřevní drť, kterou brouci vytlačí, když opouštějí hostitelskou rostlinu. Tvar výletového otvoru, který za sebou jedinci *Aromia bungii* zanechávají, není nikterak charakteristický, lze jej snadno zaměnit s výletovými otvory jiných domácích podkorních brouků.

Navzdory ztížené identifikaci průvodních jevů při napadení stromu tesaříkem *Aromia bungii* je determinace samotného brouka poměrně snadná, neboť je barevně velmi specifický, 22–38 mm velký, kovově lesklý, černý s nápadně červenou hrudí a dlouhými tykadly (obr. 1). Je tak dobře rozpoznatelný od našeho domácího tesaříka pižmového, který má proměnlivé, převážně nazelenalé zbarvení a běžně se vyskytuje na vrbách, topolech, olších a dalších dřevinách (obr. 2).

Rozšíření

Tesařík *Aromia bungii* má domov ve východní Asii, konkrétně v Číně, Mongolsku, Severní Koreji a Tchaj-wanu.

Do Evropy byl poprvé zřejmě zavlečen v roce 2011, kdy byl jeho výskyt potvrzen na staré slivoně v soukromé zahradě v Bavorsku. V roce 2012 byl zjištěn rovněž v italské Kampánii a o rok později i v Lombardii. Všechny tyto výskyty tesaříka *Aromia bungii* vyústily v mimořádná rostlinolékařská opatření s cílem eradikovat škůdce. V současné době se má za to, že se na území Evropy tesařík *Aromia bungii* nevyskytuje, nicméně vzhledem k jeho životnímu cyklu a částečně skrytému způsobu života to nelze tvrdit se stoprocentní jistotou.

Jako hlavní příčinu případného šíření odborníci spatřují globální transport zboží, především dřevěný obalový materiál, na kterém nebo ve kterém je zboží uloženo. Nedostatečně ošetřené dřevo palet či beden z rizikových oblastí se z pohledu zavlečení škodlivých organismů jeví jako významný faktor. Jako příklad lze uvést záchyt tří jedinců *Aromia bungii* mezi dřevěnými paletami původně z Číny britskou fytosanitární službou již v roce 2008. Tehdy díky včasnému zásahu nedošlo k dalšímu šíření a usídlení škůdce.

Obr. 5 – Výletový otvor s dřevní drtí

Foto www/ameblo.jp

Méně rizikovou cestou je také dovoz samotných hostitelských rostlin nebo výrobků z nich. Stačí, aby tyto výrobky byly natolik velké, že umožní přežít larvy uvnitř a následně vylihnouti brouka. Rovněž rostliny určené k pěstování nebo bonsaje mohou hostit vajíčka nebo mladé larvy tesaříka, aniž by to bylo na první pohled patrné.

Škodlivost

Jaké jsou v případě napadení ekonomické ztráty pro pěstitele meruněk, broskví, třešní, višní,

švestek a jiných peckovin, může posuzovat v současné době pouze na základě zkušeností asijských producentů tohoto ovoce. Uvádí se, že v Číně tesařík *Aromia bungii* způsobuje značné problémy a ztráty na výnosech – podle dostupných informací může jít o 30–100% úhyn napadených ovocných stromů.

Rozsah možné škodlivosti v evropských podmínkách lze v současné době jen těžko stanovit, zkušenosti italských odborníků hovoří o tom, že i dvacetiletá až třicetiletá broskvoň může ná-

sledkem napadení *Aromia bungii* do tří až čtyř let uhynout.

Ochrana

Ideálním způsobem by bylo zavést tak účinná preventivní opatření, že by nebylo vůbec nutné zasahovat. Realita je ovšem mnohem složitější, což se ukázalo na případech dalších „importovaných“ podkorních druhů tesaříků.

Samotná ochrana proti tomuto škodlivému organismu většinou spočívá v likvidaci jednotlivých stromů. Chemická ochrana je složitější zejména vzhledem k larválnímu vývoji brouka, který probíhá uvnitř hostitelských rostlin, ale také kvůli časově dlouhé letové aktivitě dospělců, kterou účinné insekticidy nejsou schopny postihnout (přísná omezení na jejich používání). Na základě stávajících zahraničních zkušeností se v případě potřeby osvědčilo použití kontaktních insekticidů na omezení výskytu dospělých tesaříků a injekcí stromů systémovými insekticidy proti larvám. Nicméně nelze podceňovat ani mechanický způsob boje s hmyzími škůdci, jako jsou sítě, a využití různých monitorovacích pomůcek (lapáky, atraktanty).

Hana Lukášová
ÚKZÚZ

Obr. 1 – Dospělec tesaříka *Aromia bungii*

Foto www.asahi.com

Obr. 2 – Domácí tesařík pižmový (*Aromia moschata*)

Foto www.bohemiaorientalis.cz

vojový cyklus tesaříka *Aromia bungii* vázán na živé dřevo, přičemž v tomto konkrétním případě jde zejména o dřevo peckovin. Existují údaje a záznamy o možnosti vývoje *Aromia bun-*

vání nejvíce zajímaví meruňky, broskvoně, ale také slivoně, třešně a višně (včetně okrasných druhů).

Škodlivost brouka spočívá ve vyžíráni chodeb v kmeni a kos-

Obr. 3 – Vajíčka ve štěrbině kůry

Foto www.cabi.org

Obr. 4 – Larva vylihnutá z vajíček

Foto www.agricoltura.regione.campania.it

Osvědčený rodenticidní přípravek

STUTOX®

k hubení hraboše polního,
pro pole i les.

AGROCHEMA

568 627 026, 602 780 633
chemie@agrochema.cz
www.agrochema.cz